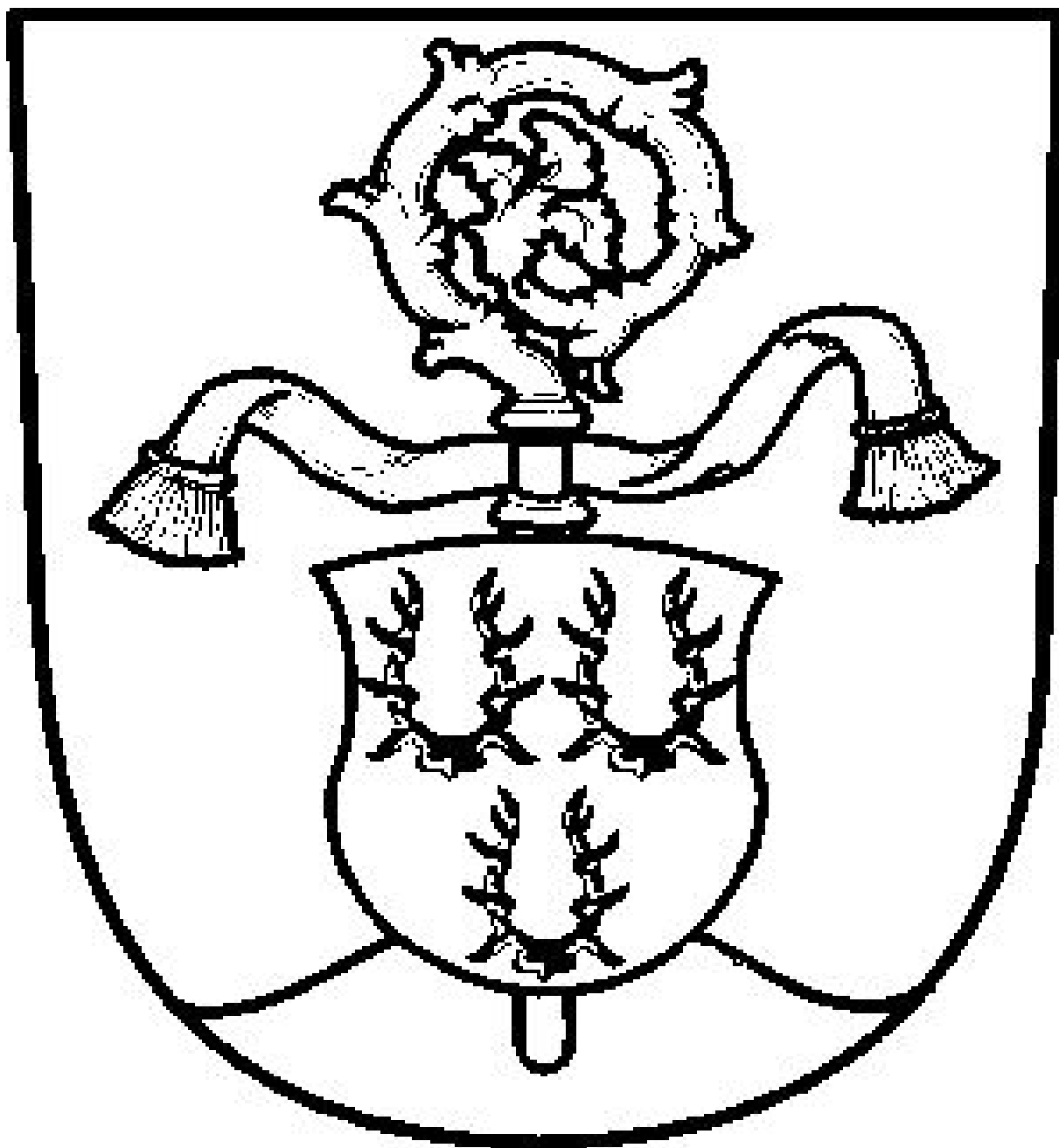

DĚPOLTOVICKÉ LISTY

číslo 7

2023

vánoční vydání

Vydává obec Děpoltovice reg.č. RK 697/99 – 10

Redakce: Jaroslav Kareš

Počet výtisků: 110 ks

ZÁZRAKY SE (NĚKDY) DĚJÍ O VÁNOCÍCH

Pod Krušnými horami stojí jedna menší vesnice již po mnoho staletí. Za tu dobu prožila mnoho pohrom v podobě válek (největší byla 30-letá válka r. 1618-1648), přírodních katastrof a jiných lidských neštěstí, jak bylo možno vyčíst z kronik tehdejších kronikářů. Přesto původně zemědělská vesnice neustále vzkvétala, díky pracovitým lidem. Jejich počet hlavně v 19. a 20. století neustále stoupal a obec díky mnoha řemeslníkům a živnostníkům byla v mnoha ohledech soběstačná. V době největšího rozkvětu měla vesnice školu, poštu, kostel, mlýny, hostince, obchody s různým sortimentem, a dokonce i pivovar. Lidé se sdružovali v různých spolcích. V minulém století před rokem 1938 to byl např. spolek zpěvácký, divadelní, požárnický s vlastní kapelou, Svaz Němců (ten však nenacházel nutnou šíři pro své působení). Konalo se mnoho bálů – bál veteránů, požárnický, zpěváků, pivovarský, velikonoční, dělnický bál, dámský a ženský bál aj. Konala se také divadelní představení a kostelní slavnosti. Lidé prostě hledali družnost a to posilovalo sounáležitost obce.

Až ... přišlo 20. století se dvěma světovými válkami, hospodářskou krizí a také změnami režimů. Z císařství Rakousko-Uhersko se stala země Československou republikou, aby si po 2. světové válce a změně vlád přidala poté do názvu „socialistická“. Byl to konec svobodného podnikání a cestování mimo „spřátelené země“ pro většinu z nás a mnohdy i nedostatek žádaného zboží.

Malá obec pod Krušnými horami však zažila největší bouřlivou změnu v polovině minulého století, kdy došlo k odsunu drtivé většiny obyvatel, žijících v ní po staletí (pouze několik jedinců o jejichž rodech bylo zmiňováno v listinách z roku 1523 zůstalo), a byla nahrazena v rámci dosídlení novými obyvateli, jejichž počet byl však více než o polovinu menší než počet před 2. světovou válkou. Později vesnice ztratila svou samostatnost přiřčením ke střediskové obci.

Novou samostatnost a tím i rozhodování o svém rozvoji získala obec znovu před více než třiceti lety. Přes veškerou snahu navázat na vše, co zde dobrého bylo, se ukázalo jako obtížný úkol. Rozpočet obce byl malý, nebyly zdaleka rozvinuty dotační programy, obtížné bylo vyrovnat se také s restitucemi a privatizacemi a v jejich rámci získat pro obec vše, co jí v minulosti náleželo. Obec získala pouze to, co v té době vlastnil stát a státní organizace. Nevztahovalo se to např. na spotřební a jiná družstva, a tak se významná pláž u rybníka nestala jejím vlastnictvím. Obec aspoň na poslední chvíli zastavila za pomoci tehdejšího senátora (otce současného hejtmana) privatizaci významného krajinného prvku na svém katastru – samotný rybník, kolem kterého je rozsáhlá rekreační oblast, a stal se jejím vlastnictvím. Ne vše se dařilo podle plánu a představ všech, ale občané byli z velké většiny jednotní, což se projevilo při komunálních volbách do Zastupitelstva obce a na jejich společenských aktivitách zejména ve Sboru dobrovolných hasičů, fotbalové Tělovýchovné jednoty a Spolku žen.

Volby v obci byly v posledních třiceti letech vždy demokratické a svobodné a o vedení obce rozhodovala ve volbách velká většina obyvatel vesnice. V posledních deseti letech usilovala o vedení obce dvě uskupení se svým programem. Ne vždy se jednalo o zájmy ku prospěchu obce, a tyto neustálé střety (někdy podpásové) vedly opět k názorovému rozdělení občanů obce, což se projevilo také na menších aktivitách občanů, zejména ve Sboru dobrovolných hasičů a sportovců TJ. Pouze Spolek žen zůstal své vesnici stále věrný a ve své činnosti nepolevil.

Projevilo se to při posledních volbách v obci, kdy soupeření o místo starosty a vedení obce překročilo rámec slušnosti a korektnosti.

Ti, kteří usilovali o změnu vývoje obce zde již nejsou. Ve správě obce nakonec zůstali pouze zastupitelé, kteří mají zájem na jejím dalším rozvoji, pouze představy některých členů jsou jiné.

Blíží se Vánoce, a já věřím, že zázraky (někdy) se dějí právě o Vánocích. Představte si, že by se zázrak stal:

Zastupitelé zasedli k jednacímu stolu, dohodli se na jednotlivých prioritách potřeb obce a všichni napomáhali při jejich realizacích, samozřejmě v rámci rozpočtu a možnostech obce. Členové Sboru dobrovolných hasičů opět zintenzivnili činnost v rámci JSDH a dokonce se zúčastnili soutěže požárních družstev, fotbalisté TJ před jarní polovinou soutěže usilovně trénovali a s přehledem uhájili okresní soutěž. A Spolek žen? K němu se přidalo mnoho mladých žen, aby pomohly při společenských a kulturních událostech obce těm, které se této činnosti věnují už ... let.

Lidi! Máte rádi svojí vesnici? Spojte se, družte se a hlavně domluvte se! Dokážete to ještě?

VĚŘÍTE NA ZÁZRAKY? JÁ NĚKDY ANO A MOC SI TO TENTOKRÁT PŘEJI!

Jaroslav Karesš

VÁNOCE V KARLOVARSKÉM KRAJI

Bohatá historie Karlovarského kraje se neodráží jen v památkách na jeho území. Mezi významné části kulturního dědictví patří i lidové zvyky a obyčeje, ty vánoční nevyjímaje. S těmi, které se v regionu uchovaly dodnes, i s těmi dávno zmizelými vás seznámíme.

Čas adventu v kraji

České Vánoce jsou bohaté na různé tradice a zvyky. Mnohé z nich se už vytratily, jiné se stále v rodinách dodržují. Jak dříve probíhal advent v Karlovarském kraji a lišil se nějak od toho, jak ho prožíváme dnes?

Dnes je předvánoční čas často o pečení a úklidu, možná si myslíte, že jde o výdobytky moderní doby, jde však o 19. století. Egerlandské pečlivá příprava na svátky jako dnes. Sladké Několik dní před Vánoci z pšeničné mouky. Někde Velikonoce.

tradice, které pocházejí už z poloviny Vánoce byly plné zvyků a obyčejů a k nim bezpochyby patřila tehdy stejně pochoutky nechyběly na žádném stole. se všude pekly štolky a vánočky ženy pekly i kulaté bochánky jako na

Stejnou důležitost jako dnes měl i předvánoční úklid, který znamenal vyčištění celého domu. Zametalo se březovými košťaty a na venkově byly předsíně vystlány žitnou slámou, která se vynášela až na první svátek vánoční. Když bylo vše náležitě uklizeno, tak se do místnosti stavěly betlémy. Ty měly různé podoby, od skromných po skutečně mistrovská díla řezbářů.

A k předvánočnímu období patřil také výlov rybníků a zabijačky. Bez pravé zabijačky byly Vánoce nemyslitelné. Samozřejmě pouze u těch bohatších vrstev, chudí lidé v Krušnohoří pochopitelně žádné prase zpravidla neměli. Prase se zabíjelo vesměs čtrnáct dní před svátky, udělaly se velké hody a sezvalo se velké množství lidí.

Štědrý den

Nejvýznamnějším dnem celého vánočního období byl ale samozřejmě 24. prosinec. Ten zahajoval dvanáct posvátných dní a nocí zimního novoročí, které končily na Tři krále. Na Štědrý den se již nesmělo pracovat, vyjma příprav na večeři. Také se nesmělo věšet prádlo. Tradovalo se totiž, že to přinese velké neštěstí dobytku, neboť pověšené prádlo symbolizovalo staženou kůži z mrtvého dobytčete.

Na Štědrý den se rovněž nesměly zatloukat hřebíky a darovat či půjčovat věci. Střepy toho dne přinášely neštěstí a byl také nařízen přísný půst. Lidé tak mohli konzumovat pouze postní jídla, jako byla zpravidla hrachová polévka a kousek chleba nebo černá

káva s chlebem. Co se týče spatření „zlatého prasátka“ jakožto odměny za celodenní poctivý půst, v oblasti Karlovarska nebyla až do počátku 20. století tato pověra vůbec známá.

Štědrý večer

Hlavní událostí dne byla, stejně jako dnes, slavnostní večeře a následná nadílka pro děti. O večeři se mělo jíst tolik, až mastnota stékala z brady na stůl, na který mělo přijít devatero či sedmero jídel. Sled a druhy jídel se sice v jednotlivých obcích lišily, všude ale byly oblíbené pečené placičky z kynutého těsta s názvem Gebackene Pöizhla, kterým se v tehdejší karlovarské oblasti žertovně přezdívalo „selská ryba“ a pak také různě upravovaný kapr – pečený, smažený, na modro, na černo či s knedlíkem v polské omáčce. Velice pozorně se pojídala hlava kapra. Otec rodiny z ní vyňal dvě kůstky zvané „Ryba“ a „Matka Boží“ a ty se pak nosily po celý rok v peněženke pro štěstí.

Jídlo začínalo polévkou. Bohatá večeře na selském statku obsahovala bramborovou, hrachovou či rybí polévku, placičky, sladkokyselou omáčku s knedlíky, smaženou rybu s bramborovým salátem, štolu s máslem, medem či zavařeninou, kávu s chlebem a pečivem, punč, čaj, destiláty, jablka, ořechy, hrušky a sušené švestky. V chudších rodinách se místo kapra podávaly jiné ryby, například treska, sled' či ryby říční. V Krušných horách se jedli žemle máčené v teplém mléce a houbová omáčka s bramborovým knedlíkem.

Stromek a vánoční nadílka

Vánoce na Egerlandsku byly nemyslitelné bez vánočního stromku, který někde mohla nahradit ozdobená smrková větev. Stromek byl na vsích malý, se svíčkami, jablky, ořechy, křížalami a perníčky. Stromek se strojil večer nebo v noci před Štědrým dnem a navrch se dávala špička, hvězda nebo anděl. Teprve po 1. světové válce se objevil na náměstích a nechyběla pod ním kasička, do které se dávaly peníze pro chudé děti.

Před Štědrým dnem psaly děti Ježíškovi psaníčko se svými přáními a dopis poté nechávaly za oknem. Na Chebsku si zase děti rozprostíraly na stůl kapesníky, které byly určené pro nadílku dárků.

Samotná nadílka kolem poloviny 19. století probíhala až po půlnoční mši, případně až druhý den ráno. Děti se ráno vzbudily s tím, že zatímco spaly, byl u nich Ježíšek s dárky. Teprve později převládly nadílky hned po večeři, tak jak je známe dnes. Příchod Ježíška ohlašoval, stejně tak jako v mnoha dnešních domácnostech zvonek. Dárky byly rozličné, na vsích skromné, ale praktické. Chlapci dostávali zpravidla nějaké oblečení a dřevěné figurky na hraní. Dívky byly obdarovány rovněž šaty a k tomu například kolébkou s panenkou, hřebínkem či jehelníčkem.

Po nadílce se zejména mládež věnovala různým hrám ke zjištění osudu. Lilo se olovo, házelo botami, zvedaly se hrnky, počítala a tahala se polínka a házelo se slupkami jablíček, z nichž bylo možné vyčíst iniciálu jména vyvoleného. O půlnoci se hledělo do komína, kde se jako v zrcadle měly zjevit události následujícího roku. A podobných her a pověr existovaly desítky, z nichž se některé uchovaly dodnes.

První a druhý svátek vánoční

Protože Mučedník sv. Štěpán platil za patrona koní, měli se 26. prosince projet koně, aby zůstali zdraví. Sedláci proto v ten den koně s oblibou zapřahali do saní a konali s nimi okázalé vyjížďky. Na Štěpána bývali také přijímáni sloužící a poprvé od začátku adventu se smělo tančit, takže se rovněž odbývaly četné vánoční věnečky.

Příchod nového roku

Závěr roku patřil stejně jako dnes svátku sv. Silvestra papeže. Na Chebsku byl poslední den kalendářního roku nazýván starým nebo také druhým Štědrým večerem a v této

oblasti se proto udržovaly zvyky stejné jako o Štědrém dni. Další zajímavou tradicí bylo například vaření knedlíků, do kterých se vkládaly lístky s pořekadly nebo různými přáními. První knedlík, který se vynořil z vroucí vody, se vylovil, otevřel a veřejně přečetl. K velmi známým zvykům udržovaným v Karlových Varech patřilo také půlnoční metení štěstí na schodech kostela sv. Máří Magdaleny. Po silvestrovské noci bývalo důležité probuzení do prvního dne nového roku. Platilo, že jak na Nový rok, tak po celý rok.

A hned po ránu přišly ke slovu barborky, tentokrát na pomlázku s nimi přicházela děvčata za chlapci. Lidé také dávali dobrý pozor, koho ten den potkají jako prvního. Byla-li to stará žena, věštilo to smůlu, dítě nebo zapřažený povoz pak znamenal štěstí.

Celé posvátné období Vánoc a Nového roku završuje 6. ledna svátek Tří králů, který je připomínkou biblického příběhu o příchodu tří mudrců do Betléma. Naposledy se tak zapalují svíčky na vánočním stromu. S tímto dnem se pojí tříkrálová obchůzka spojená se zvykem vykuřování světnic a opatření dveří symbolem požehnání v podobě nápisu C M B (Christus Mansionem Benedicat), které jsme si zvykli číst jako zkratku jmen tří mudrců či králů, tedy Kašpara, Melichara a Baltazara. Nápis ale lze přeložit i jako větu Bůh žehnej tomuto domu.

VÁNOČNÍ POVÍDKY K ZAMYŠLENÍ I PRO ZASMÁNÍ

O dědovi Václavovi a jeho rodině

Václav za sebou zabouchl domovní dveře, pod nohama mu zavrzal sníh. Na kůlech dřevěného plotu stály vysoké bílé čepice, ve větvích staré hrušně zacvrlikal nějaký promrzlý ptáček. Václav vzal do rukou lopatu a dal se do práce. Rytmicky nabíral sníh a odhazoval ho stranou. Raz dva, raz dva, nabrat, odhodit, nabrat, odhodit. Ještě pár záběrů a cestička na dvoře bude hotová.

Klap, vyrušilo ho ze soustředění klapnutí víka poštovní schránky, umístěné na brance. „Vám to ale jde,“ smála se na něho doručovatelka Anna, stojící na druhé straně plotu. „A pěkné svátky vám přeji!“ Ani nečekala na Václavovu odpověď, pokývla mu na rozloučenou a spěchala dále. Teď před Vánoci měla s roznášením napilno.

„Jo jo, taky pěkné,“ zabručel směrem k jejím zádům Václav. Ještě párkrát hodil lopatou a byl u branky.

„No, zase samý leták,“ prohlížel si rozmrzele poštu. „Někdo mi píše,“ podivil se, když mezi reklamními prospekty objevil bílou obálku. V tom z pod obálky ještě něco vyklouzlo.

Nějaký lístek se malinko zatřepetal v klouzavém letu a skončil na kupě sněhu u jeho pravé nohy. Opatrně se pro něj shýbl. V ruce svíral kartičku z pevnějšího papíru, na něm dětskou rukou nakreslený obrázek.

„Co to je?“ Zase z lidí chtějí před Vánoci tahat peníze na nějakou fiktivní dobročinnost?“ prohlížel si obrázek rozmrzele. „Podívám se na to až doma, s brejlemi,“ a zastrčil lístek zpátky mezi letáky. Pohladil kočku, která se mu otřela o nohu, a obrátil se ke dveřím.

V pokoji bylo teplo, ticho bylo přerušováno jen občasným zapraskáním hořícího dřeva v krbových kamnech. Václav se usadil na pohovce a nasadil si brýle. Než v televizi začne biatlon, ještě prohlédne poštu. Zběžně prolístoval letáky a natáhl ruku po dopise.

„To mi píše Danuška,“ překvapilo ho, když se podíval na zpáteční adresu. „Proč mi raději nezavolala?“

Chvilí obálku podržel v ruce a pak ji odložil. Přečte si to později. Zamyšleně se rozhlédl po pokoji. Jak tu kdysi bývalo živo! S Evou měli dobré manželství. Měla smysl pro pořádek, dobře vařila a co se spolu nasmáli!

I děti se jim vydařily. Když byly malé, měli spoustu kamarádů a všechno to chodilo k nim. Vašek je teď doktorem, pracuje v nemocnici ve městě na druhém konci republiky a s manželkou Janou mu už pořídili tři vnoučata. Danuška se také má dobře. Žije v Rakousku, pracuje jako účetní z domu a moc si to pochvaluje. Jenom děti se jim s jejím Radkem ještě nepodařily, i když Václav ví, jak moc by je chtěla.

Jenže Eva před dvěma roky v létě umřela. Bylo to tak náhlé. Ráno ještě Václavovi brblala, že zapomněl včera zalít záhonky a rajčatům teď visí listy. A večer najednou upadla a .... Od té doby žije sám, jen s kočkou Lízou. I na Vánoce byl vždycky sám. Vašek měl pokaždé službu v nemocnici, Dana žije daleko a kromě toho s Radkem každý rok letí na Vánoce někam k moři. Ale nijak to dětem nevyčítal.

Vašek mu často volává a při rozhovoru vždy slyší, jak vnoučata se v pozadí strkají, kdo první dědečkovi poví, co se jim nového přihodilo. Naposledy se Honzík s Vašíčkem, pětiletá dvojčata, chlubili, co všechno postavili z Lega a prvňáčka Terezka si mu stěžovala na nějakého kluka ze školy, prý jí pořád tahá za vlásy. A že začala chodit do kroužku výtvarné výchovy, učí se tam kreslit a modelovat z hlíny. Danuška také občas zavolala, i když měla tolik práce a málo času.

Letos měli ale všichni přijet! Domluvili se na tom už v létě, když jsem měl narozeniny. Navrhla to nečekaně právě Dana a Vašek se k návrhu přidal. Prý by to mohlo tento rok vyjít!

Před čtrnácti dny ale Dana volala, že nepřijede. Že nemůže, má prý nějaké zdravotní problémy.

„Asi se Radkovi nechce,“ pomyslel si tehdy Václav, „je zvyklý jet na Vánoce k moři a Danuška se vymlouvá na nemoc, zřejmě neví, jak mi to má říct.“

Zase tak moc mu to nevadilo. Má dceru rád, ale s Vaškem přijedou vnoučata. V domě bude živo, budou tu opět běhat děti, dělat rámus a nepořádek. Co by to bylo za Vánoce bez dětského smíchu a radosti?

Danušce poslal mailem jen přání, aby se brzy uzdravila. Ale Vaškovi, snaše Janě a vnukům koupil dárky. Vaškovi nějakou láhev, dárek pro Janu nechal vybrat prodavačku v drogerii, zato u vnuků se vyřádil. Co mu to dalo práce, než z nich nenápadně při telefonických hovorech vytáhl, co by si pod stromečkem přáli. Pak prochodil několik hračkáren, než našel přesně ty stavebnice Lega, o kterých básnili kluci a panenku, o které zase mluvila Terezka. Kupodivu s panenkou to bylo snazší, než předpokládal, protože o ní viděl skoro každý den reklamu v televizi.

Zamyšleně se vrátil pohledem ke stolku a vzal do ruky kartičku. Na jedné straně obrázek vánočního stromku se spoustou balíčků, na druhé přání k pěknému prožití svátků.

„Aha, to přece nakreslila Terezka. A Vašek mi ten obrázek poslal jako vánoční přání ... chce mi tak naznačit, že zase nepřijedou? I letos budu sám?“ Ruka s lístkem klesla. Václava zalil pocit samoty a opuštění.

„Jsem už starý a nepotřebný, moje děti už mají jiné zájmy, než jsem já! Tak budu sám, nějak to přežiju.“

Posmutněle vzal do ruky dopis od dcery. Prohlížel si ho, otáčel mezi prsty a váhal, zda ho vůbec otevřít. Měl z něho takový divný pocit. Spíše povinnost, než zvědavost ho přinutila nakonec vzít nůž a dopis otevřít. Pak udiveně zíral. Z obálky vyklepl ještě jednu, rovněž zalepenou. Na ní bylo úhledným rukopisem napsáno. „Pro dědečka, otevřít až pod stromečkem.“

„Pod stromečkem? Žádný nebude, Danuško,“ pomyslel si roztrpčeně. Obě obálky odložil stranou a natáhl se po ovladači na televizi. Hlava zaujatá smutnými myšlenkami nevnímala, na co se oči dívají. Až po chvíli ho z přemýšlení vytrhl vtíravý hlas a zadíval se na obrazovku.

„No jasně, to je pro nás staré, jako by nás už nic jiného nezajímalo! Strč si to pojištění na pohřeb do ...“ komentoval reklamu dopáleně. „A ty vaše lepidla na zuby a všechny ty tablety a mastičky na klouby a prostatu, to si fakt tady v té republice všichni myslíte, že nás starý už nic jiného nezajímá?“

Hádal se s obrazovkou a vykřikoval tak své zklamání t toho, že je u svých dětí zase na posledním místě. Ani sám sobě nepřiznal, jak moc ho to mrzí. Vždyť děti měly právo žít svůj život, a on je jen starý dědek, to své si už přece odžil. Při svých hlasitých protestech tak ani nezaslechl, jak mobil, zapomenutý v předšíní v kapse kabátu, zazvonil. Po chvíli ještě jednou. A nakonec dvakrát ohlásil příjem SMS.

Druhý den ráno při pohledu z okna překvapeně zamrkal. Dvůr byl pokryt novou souvislou bílou pokrývkou, včerejší odhrabaná cestička nebyla skoro znát. Na stříšce ptačího krmítka seděla Liza a nespokojeně se na něj mračila.

„Zebou tě nožičky, Lízinko?“ rozesmál se Václav. „Tak se pojď ohřát a já nasypu ptáčkům. Když tam budeš takhle sedět, žádný nepřiletí!“

Otevřel dveře, kočka seskočila dolů a spokojeně se usadila v pokoji na křesle. Václav dosypal do krmítka slunečnicová semínka a pověsil i novou lojovou kouli. Odhazování sněhu ho dnes nelákalo. „Já projdu a Vašek nepřijede, tak co bych se namáhal,“ mudroval v duchu. „Budeme letos zase sami,“ oznámil v pokoji Líze. „Pozítří v pondělí je Štědrý den, víš?“ Myslel jsem, že Vašek s celou rodinou přijedou až zítra, no co naděláme, vid’?“

Vzal kočku do náruče a usedl do křesla i s ní.

„Pěkně jsi mi to tu vyhrála,“ pochválil jí. Kočka spokojeně vrněla. A vrněla a vrněla, až si jí Václav zneklidněně začal prohlížet.

„Je ti něco, Lízinko? Proč tak divně ..., a sakra!“ Najednou si uvědomil, že do běžného kočičího předení se mu vmotal ještě jiný zvuk.

„Kde mám ten zatracený mobil?“ rozhlížel se po pokoji. Chvilí mu to trvalo, než ho našel.

„Tati, no konečně,“ ozval se mu v telefonu synův zneklidněný hlas. „Už jsem si myslel, že se ti něco stalo! Jsi připravený?“ „Připravený? Na co?“ divil se Václav.

„Tati, ty sis nepřečetl ani esemesky? Jsme na cestě, honem se obleč, chceme ti něco ukázat! Vezmi na sebe něco teplého, budeme chvíli chodit.“

Václavovi klesla ruka. Vašek jede k němu, a už dnes! Veze s sebou i děti? A Janu? Nebo přijede jen na chvíli, aby mu předal dárky a odvezl si ty od něho? Ale ne, přece říkal v množném čísle, že mu chtějí něco ukázat! Že by teď v zimě jeli někam na výlet? Spíš půjdeme někam pěšky, nevlezl bych se k nim do auta. A dvůr není uklizený!“

Václav vyvedený z míry honem nevěděl, co udělat první. Pak ale poslechl telefonického příkazu a začal se oblékat. Teplé boty, svetr, kabát ... Zrovna si omotával kolem krku šálu, když se před domem ozvalo zahoukání.

„Ty máš nové auto?“ „To víš, je nás moc,“ smál se na něho syn, Před brankou stálo černé SUV, z okýnek na něho nadšeně mávaly všechny děti a snacha Jana se je marně snažila zklidnit. Kam mne vezete?“ vyptával se Václav, když se konečně se všemi přivítal.

Vašek se tajuplně usmál a Jana se k dětem obrátila s prstem na rtech. „To je tajemství!“ vykřikla rozesmátá Terezka a dvojčata jí ihned následovala. „To je tajné, to je tajné!“ „Tak si to nechte,“ zlobil se na oko Václav a při tom se usmíval. „Když je to tak tajné!“

Skrýval svou zvědavost, není přece žádné malé dítě. Nenápadně ale kladl vnukům otázky, aby zjistil aspoň něco, ale ti se nachytat nenechali. Jen z nich vytáhl, že v tom místě, kam teď míří, taky ještě nikdy nabyli. Naštěstí nejeli nikam daleko. Přes jednu vesnici, druhou, malé městečko. Václava překvapilo, když tam odbočili z hlavní cesty a zastavili u nějakého domku.

„Mládeži, vystupovat!“ zavelel táta Vašek. „Ty s námi nejdeš?“ obrátil se k otci. „Řekls mládeži,“ zabručel omluvně Václav, rozepjal pás, vystoupil a rozhlížel se kolem sebe. Stáli ve slepé ulici se staršími domy. Všechny domky i zahrady byly udržované, vánočně vyzdobené, ulice působila příjemně a uklizeně. „Bydlí tu asi samí pořádní lidé,“ pomyslel si Václav a obrátil se k synovi. „Jdeme k někomu na návštěvu?“

„Dá se to tak říct,“ zasmál se Vašek a vytáhl z kapsy klíče. Děti se hrnuly první, Jana hned za nimi, aby neprováděly nějaké neplechty. Vašek čekal, až se táta porozhlédne, a pak se zeptal: „Jak se ti to tu líbí?“

„Tys to koupil?“ zeptal se nevěřícně Václav. „My jsme to koupili,“ opravil ho Vašek a ohlédl se s úsměvem na Janu, krotící neposedné potomky.

„Kluci jsou pořád nemocní, proto jsme si s Janou řekli, že na venkově by jim bylo líp. Tak jsme se poohlíželi, co a jak, no, a našli jsme toto. Hledali tu obvodáka. A navíc budeme blízko k tobě. Tati, než to tu dáme do pořádku, můžeme u tebe pár měsíců bydlet?“

Václav nevěděl, co říct. Včera se cítil tak strašlivě opuštěný, nepotřebný, a teď ... „Samozřejmě, že se vůbec můžeš ptát,“ vymáčkl ze sebe a honem se otočil k oknu. Nikdo nemusí vidět, že mu zvlhly oči.

„Dědo, kdy už přijde ten Ježíšek?“ dorážely na něj dvojčata od rána na Štědrý den. „Až se setmí a začnou svítit hvězdičky,“ odpovídal dědeček po desáté.

„Ale venku jsou mraky, sněží,“ nedal se odbýt Honzík. „No tak to budeme muset asi počkat, až přestane a budou ty hvězdičky,“ potutelně se uculoval děda z křesla. Pokoj byl svátečně vyzdobená, v rohu stála nastrojená jedlička. Všechny tři děti se zdobením pomáhaly, chtěly, aby jejich stromeček byl hezký, nejhezčí, aby k nim Ježíšek přišel v celé ulici jako první. Z fotky na stěně se usmívala Eva, za rámečkem měla zastrčenou snítku jmelí a Terezčino vánoční přání.

Václav už ví, že pohlednice kreslily děti ve výtvarném kroužku. A Terezka mu jí chtěla udělat radost. A také se, samozřejmě pochlubit. Z dědovy pochvaly měla obrovskou radost a ještě víc jí potěšilo, že kresbičku děda dal babičce za rámeček. „Aby také věděla, jak krásně kreslíš,“ podotkl, když tam obrázek zastrkoval.

Konečně přišel večer. Jako zázrakem přestalo sněžit, mraky na obloze se roztrhaly a mezi nimi vykukovaly jasné zářící hvězdy. Děti ani dojíst večeři nemohly, jak se těšily. Nejraději by seděly v pokoji u okna a vyhlížely, jestli toho Ježíška už někde neuvidí.

„Pojďte se mnou do ložnice,“ vybídl je děda, když konečně všichni dojedli. „Budete lépe vidět na ulici. Třeba tam už Ježíška spatříte.“ To byl frmol, jak se děti hrnuly. Ani se tentokrát netlačily, kdo tam bude první, seděly pěkně vedle sebe a upřeně zíraly do tmy. Ježíšek přece nemá rád děti zlobivé, co kdyby pak nepřišel?

Cililink, cililink, zazvonil nečekaně zvoneček z pokoje. Cože? Kudy se tam ten Ježíšek dostal? Honzík, Terezka a Vašík se rázem otočili a vtrhli zpět do pokoje. Na stromečku svítily svíčky, jiskřily prskavky a pod ním ... , to byla kupa!

Dárky rozdávala prvňáčka Terezka. Václav seděl a pozoroval, jak se jí láme jazýček, když četla jména, sledoval kluky, jak netrpělivě trhají obaly i jak Terezka nadšeně odkládá stranou balíčky, na nichž přečetla jméno své. Ani na něho Ježíšek nezapomněl. Zkoušel si nový teplý svetr a v duchu se podívoval, jak jen ten Ježíšek trefil jeho velikost i oblíbenou barvu. A jak mohl vědět, kterou že knížku si plánuje koupit. Otočil se k synovi a usmál se. Vašek si toho ani nevšiml. Zrovna se sám usmíval na Janu a připínal jí na krk nový náhrdelník.

„Škoda, že to Danušce nevyšlo,“ vzpomněl si s lítostí na chybějící dceru. „Ale vlastně, kde je ten dopis? Měl jsem ho otevřít pod stromečkem. Asi tam bude od ní nějaké přání. Dám ho zase Evě za rámeček, abychom byli aspoň takhle pohromadě!“

Vytáhl dopis ze zásuvky a znovu obrátil v prstech. Nijak na její otevření nespěchal. Děti se dál věnovaly svým dárkům, ale Vašek s Janou se na něj se zájmem zadívali.

Konečně Václav obálku rozřízl. Vyňal z ní ještě jednu menší a zároveň složený list papíru. „Co to je, ruská matřjoška?“ užasl a rozevřel složený list.

„Milý dědečku,“ četl pak nahlas, „moc mne mrzí, že se ani letos nesejdeme na Vánoce všichni u tebe doma. Ale věř, že mám opravdu vážný důvod, proč tomu tak je.“

Václav zmlkl, dál četl jen pro sebe. Pak pomalu odložil list, otevřel malou obálku a upřeně zíral na to, co z ní vytáhl. V očích se mu objevily slzy. Tentokrát se za ně nestyděl a nechal je volně téct. Vlastně o nich ani nevěděl.

„Tati, co se stalo?“ zneklidněl syn, „Dana je nějak vážně nemocná? Poslala mi esemesku, že musí do nemocnice!“

Natáhl ruku po psaní, ale Jana byla tentokrát rychlejší. „Mám k tomu opravdu vážný důvod, proč tomu tak je,“ přečetla znovu větu a pokračovala dál. „Po tolika letech se nám to s Radkem podařilo a konečně čekám dítě. Přišlo to docela nečekaně, už jsme ani nedoufali.“

„No toto,“ vykřikl Vašek. Jana na něj netrpělivě mávla, aby ztichl a pokračovala ve čtení. „Protože ale už nejsem žádná mladice, doktoři usoudili, že se teď v zimě nemám vydávat na takovou dlouhou cestu a doporučili mi zůstat doma v klidu.“

Prý to bude holčička a tak jsme si s Radkem řekli, že jí dáme jméno Eva, po mamince. Posílám ti její obrázek. Už teď, i když je takhle maličká, je vidět, že to bude moc hezká holčička. Narodí se nám ti psát dřív, protože jsem abych to nezakřikla a něco potom nás zase napadlo, že pod stromeček. Tati, na ten čas cestu sem abyste se z naší Evičkou jakého má bezvadného dědečka. Jana dočetla a dopis odložila. „Na, podívej se na Evičku,“ a podal jí ultrazvukový snímek malého miminka v mamčině bříšku.

Venku se opět zatáhlo a znovu začal padat sníh. Někde v dálce zazněl zvon svolávající věřící na mši. V domě bylo teplo, děti sedící na koberci si povídaly a hrály s novými hračkami.

Brzy se narodí malé děťátko.

Uveřejněno se svolením autorky povídky Libuše Křapové

Pohoda Vánoc

Po zkušenostech z loňska, kdy jsme sháněli dary a zásoby na poslední chvíli a utrpěli tak mnoho tržných i psychických ran, rozhodl otec, že letošní Vánoce musí být připraveny obezřetněji. Již od 1. máje jsme z mávátek dělali bábřlata na stromeček a pak přes léto hromadili zásoby. Tak jsme 24. prosince neměli žádných starostí a otec nařídil odpolední vycházku, aby nám pěkně vytrávil a lépe jsme užili Svatvečera. Vyšli jsme všichni, kromě strýce Balouna, který zůstal doma, aby hlídal před méně zásobenými sousedy.

Kolem páté hodiny odpolední jsme se promrzlí vraceli. Strýc Baloun nás vesele uvítal, hlásil, že je vše v pořádku, a přál nám hodně štěstí. „Jenom bych ráda věděla,“ pravila najednou matka, „kam se podělo ze spíže šestnáct vánoček.“

„Vánočky?“ zamyslel se strýc. „Nazýváš tak snad ty pletené dobroty, kterými se dojídam se svým přítelem Wimpym?“ „Kdo ro proboha zase je, ten Wimpy?“ rozčílil se děd a my pochopili, že strýc Baloun neměl zůstat sám doma.

„Ještě jsem vám o něm nevyprávěl?“ podivil se strýc. „Výborný společník a jedlík k pohledání.“ „Zase nějaký darmožrout,“ podotkl otec, „doufám, že se vyhne našemu prahu.“ To mne opravdu mrzí,“ zesmutněl Baloun, „netušil jsem, že ho nebudete mít rádi. Jinak bych mu nedovolil ochutnávat kolekce.“

„Ježíši, to budou zase svátky,“ vyjekla sestra. „Vpadli jsme do pokoje. Skutečně, pan Wimpy byl jedlík k pohledání. Několik, asi čtyřicet krabic bylo již prázdných.“ „Jsou chutné?“ zeptal se smutně otec a podal nezvanému hostu poslední krabici. „Děkuji, ale již opravdu nemohu,“ opáčil Wimpy, „nějak jsem se přejedl kaprů. Koupili jste pořádné chlapáky. Ale zdolal jsem je,“ dodal vítězně. „Pečené já rád. Doufám, že jsem vám nevyplýtl všechen tuk?“

„Není vám z toho všeho špatně?“ zeptala se matka v tichém zoufalství.

„No, nebylo mi nejlíp, neměl jsem zapíjet smetanou, ale pomeranče mě zase spravili.“ „Pomeranče,“ zaškála babička, „ty byly na polici.“ Ano, správně, stará paní,“ uznale pronesl Wimpy, „vy máte pamatováka, hned vedle šunky. Udělal jsem vám tam trochu místa.“ „Ty zapomínáš na konzervy,“ volal Baloun, „co nám dalo práce, než jsme našli klíček.“

„Pardon,“ otázal se náhle host, „odkud jste měli tak znamenitou drůbež?“ „To zvíře sežralo i krocana,“ lomil rukama děd, „kde mám pušku?“ „Vánoce jsou svátky míru těšil dědu strýc, „dostali jsme prostě na něj chuť. Nakonec ještě začneš vyčítat Wimpymu tu srnku a to už se opravdu urazím.“ Celá rodina plakala, jen švagr ještě našel sílu k otázce: „Strýčku, zbylo vlastně něco?“ „Dárky!“ zaradovala se sestra.

„To bych se neodvážil tvrdit,“ opravil ji jemně Wimpy. „Ale vždyť to nebyly potraviny,“ volali jsme všichni. „I za knihy venkovan hladovému krajíc namaže,“ poučoval Baloun, „natož za spodní prádlo, to i krmníka přidá.“ „Sláva, bude zabíjačka,“ těšil se děd. „Už byla,“ stroze ho vrátil k realitě Wimpy. „Cestou z venkova vytráví a potom taky člověk leccos o vánocích rozdá.“ „Co jste rozdali, strýčku?“ již nepřičetně, snad ze zvědavosti, vyptával se otec. „Ale nic nového, ty věci jistě znáš. Ten nebožák se tolik radoval z tvého bobřího kožíšku. To víš, já sám toho na rozdávání moc nemám.“ „Panebože, ten blbec činil dobré skutky,“ otrásala se výbuchy pláče babička. „Neplačte, matko rodu,“ utěšil ji Wimpy. „I vaším jménem učinili jsme šlechtnost. Ty drahokamy chuděrce tolik slušely.“ „Drahokamy!“ blouznil otec, „a já hlupák se cpu fazolema.“ „Tak půjdeme aspoň sáňkovat,“ navrhl infantilní švagr. „Sáňky,“ zasnul se Wimpy. „Dítě ze sousedství si je vzalo. Ještě teď mě hřejí jeho díky. Ale divím se, že to uneslo,“ meditoval, „přidal jsem mu ještě peřinku.“ „Nevidím zlaté hodiny vykládané slonovinou,“ chroptěl děd. „Bud' pokojný, Zachariáši, jsou v dobrých rukou,“ uklidnil ho Baloun, „ten chlap měl tak poctivé oči.“ Matka jen těžce povzdechla: „půjdu stáhnout králíky,“ a sunula se ke dveřím. „Není to zbytečné?“ zněla Wimpyho otázka. „Rozprávějte s námi raději, neměli právě dobré maso. Ale byl hlad,“ dodal smutně, „a to člověk sní leccos, zvláště když řezník tak dlouho nešel píchnout kňoura. Už tady kňour nebude rýt,“ roztesknil se. „A kravku taky porazil řezník,“ žaloval Baloun, „pak už se musela sníst.“

„Promiňte,“ vmísil se znovu do hovoru Wimpy, „já jsem vám úplně zapomněl popřát veselé svátky a bohatého Ježíška.“ Z kostelní věže zazněly zvony. „Ať máte vždy hojnost,“ šeptl svátečně Baloun. „Pojďme si zazpívat společně koledy a poděkujme nebesům, i když jsme se letos zrovna nepřevedli.“

A tak zatímco otec lámal chléb a porcoval narychlo ulovenou bělicí, nesl se večerem do kraje lahodný řev Wimpyho a Balouna: „Nesem vám noviny, poslouchejte ...“

Povídka od Šimka a Grossmanna

STRÁNKY DĚTEM – VÁNOČNÍ POHÁDKY PRO MALÉ I STARŠÍ

Krteček a myška slaví Vánoce

Když se jednoho zimního dne krteček s velkými problémy vyhrabal na svět, již tušil, co se děje. Věděl, že té bílé věci, kvůli které jej studily ruce, se říká sníh. Avšak čemu se podívil, že všude slyšel zpívání ptačích koled. Všechny ze stromů byly plné ptačích sborů, jež zpívaly ze všech sil. Až jeden ptáček krtečkovi prozradil, že jsou Vánoce. Krteček neváhal a běžel domů pro košík s ovocem a dalšími ozdobami na stromeček. Jakmile se vrátil, pustil se do jeho zdobení. Sem pověsil hrušku, támhle jablíčko a na úplný vrchol stromečku umístil mrkvičku. A co dal pod nazdobený stromeček? Přece dárek pro kamarádku myšku.

Jakmile měl vše připraveno, zaklepal u myščiných dveří. Když myška otevřela, nevěřila svým očím. Pochválila krtečka, jak krásně sám nazdobil stromeček.

Myška přinesla pod stromeček krtečkovi také dárek. Krteček s myškou si zazpívali společně s ptáčky několik koled, jež znali a poté se pustili do rozbalování dárků.

Krteček dostal krásnou pruhovanou čepici, šálu a rukavice. Jééé, to mi bude krásně teploučko,“ povídá s úsměvem na tváři. Myška rozbalila svůj dárek a také se pousmála.

Byly to sáně. Hned nabídla kopec a budou sáňkovat, když je Krteček s myškou sáňkovali celé. Nakonec se rozhodli, že si postaví nové rukavice, a proto věděl, že Obří koule, na ní menší a na úplný sněhulákovi na hlavu svojí novou vrcholu vánočního stromečku a oči, pusy i knoflíky mu myška udělala z uhlí, které měla doma v zásobě.

krtečkovi, že spolu vyrazí na všude tolik sněhu.

odpoledne, avšak nejen to. sněhuláka. Krteček měl přece mu nebude zima do rukou.

vrchol ta nejmenší. Krteček dal čepici, mrkvičku ze samého

Krteček i myška byli velice šťastní, že mohli strávit Štědrý den pospolu a mohli si hrát a smát se. A pro příští rok se myška rozhodla, že ozdobí stromeček společně s krtečkem.

Vánoční anděl

Bylo to den před Štědrým večerem, venku se třpytila bílá sněhová přikrývka. V ulicích bylo cítit příjemnou vůni jídla a vánočních perníků, děti si stavěly sněhuláky a lidé si zpívali vánoční koledy. Jindrovi zářila očka při pohledu na velký vánoční stromek na náměstí, ale hned posmutněl, protože si vzpomněl, že doma toho letos na Vánoce moc mít nebudou. Neměli by ani do čeho zakousnout, kdyby se starý pekař na konci ulice nad chlapcem a jeho maminkou neslitoval. Vracel se od něj domů a v plátěné tašce nesl teplý bochník chleba a vajíčka, které mu pekař dal. Od té doby, co Jindrův otec před pár lety zemřel, to rodina neměla jednoduché. Navíc také jeho maminka těžce onemocněla.

Jindra byl rád, že dorazil domů. Venku už bylo chladno a jeho kabát nabyl moc teplý. Zavěsil si ho v předsíni a vydal se za maminkou do jejího pokoje. Nejprve jen opatrně pootevřel dveře, aby jí neprobudil, ale když si všiml, že její oči hleděly ven oknem, tak vstoupil do jejího pokoje.

„Ahoj maminko. Byl jsem u pekaře a donesl jsem chleba. Odkrojím ti kousek.“ Řekl potěšeně Jindra své mamince, ale ona ho pohladila po jeho havraních vlasech a řekla: „Možná později. Utíkej si lehnout. Zítra je Štědrý den.“

Jindra dal mamince pusku na tváře a odešel do své postele. Věděl, že přemlouvat mámu se mu nevyplácí, neboť ona stejně nic nebude jíst. A tak oba usínali s myšlenkami na toho druhého. Mamka chtěla pro Jindru krásné Vánoce, jako mívají i jiné děti, ale kvůli nemoci nemohla nic udělat. A Jindra? Ten si sedl k oknu, které trochu pootevřel, a díval se ven oknem na hvězdy. Vždy, když viděl jejich záři, tak se v něm probudila naděje. Naděje, že se jeho mamka uzdraví a oni se budou mít lépe.

„Kéž by bylo všechno opět tak, jak bylo kdysi. Kdyby se mi maminka uzdravila,“ vyřkl a po těchto slovech se u okna ozval šramot. Najednou se u jeho okna zjevil anděl, ne větší než on. Jeho křídla se trochu leskla při měsíčním svitu a vypadala jako z toho nejjemnějšího prachového peří. Jindra však polekaně odskočil od okna a ruce dal do obranného gesta. „K-kdo jsi?“ zeptal se pomalu a podíval se na anděla, který právě zatřásl křídly.

„Jsem vánoční anděl. Je nás jen pár a můžeme splnit každý rok jen jedno vánoční přání,“ vysvětlil a Jindra ho s vyvalenýma očima sledoval.

„Ale proč jsi přišel právě ke mně?“ zeptal se a anděl ho povískal ve vláscích. „Jsi velmi dobrosrdečný a čistý kluk Jindro. Zasloužíš si být šťastný,“ pousmál se na chlapce, který stále nechtěl věřit, že je to skutečné. „Slyšel jsem tvé přání, a tak ti ho splním. Teď jdi do postele, protože se jinak nesplní,“ řekl anděl a Jindra si poslušně lehl pod peřinu a rychle usnul.

Ráno jej vzbudilo světlo pronikající skrz jeho okenní sklo. Posadil se na postel a protřel si oči. Vzpomněl si na noc a na svého anděla. Zakroutil hlavou se slovy, že se už asi načisto zbláznil, a šel do kuchyně. Tam však nechtěl věřit vlastním očím. Uprostřed byl prostřený stůl plný jídla, v jejich krbu hořel oheň a vedle něj stál vyzdobený vánoční stromeček.

„Co se to tady stalo?“ ozvalo se najednou za ním a jemu stekla malá slza z oka. Podíval se na svou maminku, která po měsících stála na nohou a jejich tvářích se objevila i červeň. „Mami!“ zvolal Jindra potěšeně a objal svou mámu. „Jindro, odkud se to tady vzalo?“ zeptala se maminka překvapeně.

„To byl anděl, mami, opravdový anděl. Věříš mi?“ podíval se svýma velkýma očima na svou mámu, která přikývla a pohladila svého syna. „Veselé Vánoce, synku.“ „Veselé Vánoce, mami,“ řekl šťastně a od tohoto dne každý den děkoval andělovi, který uzdravil jeho mámu.

**Štěstí tomu, kdo ho nemá.
Lásku tomu, kdo je sám.
Zdraví všem, kdo nemocní jsou.
Něhu těm, co za krásou jdou.
Slepým sílu slunečních paprsků.
Opuštěným srdce, která pro ně budou bít.
A všem na Vánoce a v novém roce pocit,
že je krásné žít.**

**Vedení a zastupitelé obce přejí všem občanům krásné vánoční svátky
plné radosti a porozumění a v novém roce hlavně zdraví!**